

»SLOVENE« velja po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 84.—
za pol leta K 42.—
za četrt leta K 21.—
za en mesec K 7.—
Za inozemstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 15.—
za inozemstvo K 20.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna poltivrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 1-20
uradni razglas po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4.—
Poslano:
Enostolpna poltivrsta K 3.—
Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisni listi ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 20.511, bovn.-varo. 7563.

Nemčija podpiše.

LDU. Lyon, 24. junija. (Brezzično.) Predsednik mirovne konference je prejel ponoči od 22. na 23. junija novo nemško noto, kjer prosi Nemčija za 48 urno podaljšanje roka, ki ji je bil odmerjen za podpisane mirovne pogodbe. Potem, ko se je svet četverice posvetoval o tem predmetu, je poslal Clemenceau načelniku nemške delegacije nastopno pismo: Gospod predsednik! Aliirane in asociirane vlade imajo čast, potrditi sprejem Vašega dopisa z dne 23. junija. Potem ko so temeljito proučile Vašo prošnjo, obžalujejo, da jim ni mogoče podaljšati roka, ki je bil odmerjen Vaši ekscelenci za obveščene aliiranih in asociiranih vlad o tem, kako ste se odločili glede brezpogojnega podpisane mirovne pogodbe. Sprejmite, gospod predsednik, zagotovilo mojega visokega spoštovanja. — Clemenceau.

LDU. Berlin, 23. junija. (ČTU.) V današnji seji narodne skupščine se je kazala velika žalost. V zbornici je vladala velikanska razburjenost. Vse tribune so bile polne. Globoko užaloščen je ministrski predsednik izjavil, da nemškemu narodu ne preostane nič drugega, kakor podpisati mirovne pogoje. »Sicer se priporočamo varstvu Usmiljenega.« Nepopisno razburjenje je zavladalo po vsej zbornici. Zenske so zahtele, tudi mnogo ženskih poslancev se je bridko jokalo.

LDU. Lyon, 24. junija. (Brezzično.) V ponedeljek sta dospela s kölnskim ekspresnim vlakom v Versailles dva nemška legacijska svetnika v spremstvu dveh kurirjev. Pripeljala sta iz Nemčije velik kovček, poln diplomatskih spisov.

LDU. Lyon, 24. junija. (Brezzično.) »Journal des Debats« javlja iz Zeneve: »Journal de Geneve« je prejel iz Berlina brzojavko, po kateri je nemška narodna skupščina pozvala bivšega nemškega poslanika Haniela, naj nemudoma podpiše mirovno pogodbo, ter mu dala vsa za to potrebna pooblastila.

LDU. Berlin, 23. junija. (ČTU.) Iz Pariza poročajo: Nova delegacija z Erzbergerjem se pričakuje v torek v Parizu. Podpis mirovnih pogojev se pričakuje v sredo.

V Parizu grmé topovi.

LDU. Dunaj, 23. junija. (ČTU.) »Neue Freie Presse« poroča iz Versailles: Topovi pariških trdnjav oznanjujejo od devetih s svojim grmenjem mir. Prvih sto zmagovalnih strelcov je Mont Valerien je izdalo vse prebivalstvo na ulice. Otroci tekajo sem in tja z zastavami. Vojaki so jako srečni. Na boulevardih se poslušajo govori. Pojoča množica se pomika po Parizu. Pod milim nebom svirajo godbe.

Uradniško uprašanje.

Naša država je po kakovosti zemlje, obilici voda, bogastvu rud in svoji legi v zavidljivem položaju. Nobena izmed novonastalih držav se ne more v tem pogledu z njo meriti. To priznavajo Čehi, Nemci in Ogrji, to je naglavni vzrok, da gledajo Italijani s takim nemirom na naš državni organizem.

Naša izvečine poljedelska dežela je — kakor vse take dežele — v stanu, da svoje gospodarske razmere v prav kratkem času zopet okrepi in izravna tako cni strašni upadek, ki ga je povzročila vojna našemu državnemu življenju. Vsi naravni predpogoji za brzi povzdigi so dani in zato je vprašanje naše utrditve zgolj vprašanje gladko in krepko delujoče uprave. Trdimo lahko, da ga ni problema v našem javnem življenju, ki bi bil bolj pereč, bolj važen in odločilen kakor problem uprave.

Zadostuje pa, da se na to vprašanje le zmislimo, da nas popade na mah žgoča zavest, da je ureditev tega vprašanja pri nas naravnost usodno nedostatna. Če navedemo, da ima v teh časih pri naši upravi uradnik X. čin, razreda z vsemi mogočimi dokladami vred 505 kron mesečne plače, smo povedali vse. Obleka, ki stane danes 1000 kron, čevlji, ki stanejo 320 kron, so za takega človeka stvari, ki se jih sme le v fantaziji dotekniti. Naravnost skrivnostno in mistično se nam zdi, da more tak uradnik z družino štirih ali petih otrok sploh še živeti.

Posledica teh razmer je ta, da pada socialni ugled tega sloja v nič, da ga država sili k podkupljivosti, k protidržavnemu mišljenju in k splošni nezanesljivosti. Tako demoralizira država svoje lastne organe in reže vejo, na kateri sloni njen ugled in vse plodovito poslovanje njenega ustroja. Če to zadržanje centralne vlade ni protidržavno, potem sploh ne vemo, kaj se pravi imati temelje državnega reda in državne discipline. Danes uradništvo ni več eksponent tujega, narodu sovražnega sestava, ki naj duši in tepta naš kulturni razvoj. Uradništvo je ali bi vsaj moralo biti zraščeno z ljudstvom, je del nas samih, izraz naše državne samostojnosti. Zato je cincavo in nepravilno zadržanje centralne oblasti tembolj zmotno in lahkomišelnost. Vemo dobro za stari izgovor o finančnih težkočah države, ta razlog nas niti izdaleka ne more prepričati. Kajti izdatki, ki so za obstoj in trdnost države neobhodni, ne morejo nikdar biti nekononomični. Obstojajo tudi izdatki, ki so, če do kraja prevdarimo, pravzaprav dohodki za državno življenje. Če so države tekom vojne v dosegu svojih ciljev brez vsakega pomisleka pogonale polovico svojega premoženja za topove in strojne puške, se je to zgodilo iz prepričanja, da zahteva to

obstanek države. Kdor bi se bil upiral tem izdatkom, bi bil veleizdajalec. Danes, po končani vojni, je reorganizacija našega javnega življenja, ki se brez dobre uprave ne da izvesti, pri obstoječem kaosu prav gotovo najvažnejše eksistenčno vprašanje naše države.

Dobra uprava rabi inteligente, odločne uradnike, rabi človeški material, ki je izobražen, iniciativen in ima široko obzorje. Toda ta upravna politika je kakor nalašč ustvarjena, da odbija od uprave nadarjene, samostojne in čistizelne ljudi. To odvrnanje mladega, sposobnega naraščaja od državnih poslov je javna, splošno narodna zadeva, na kateri so zainteresirani naši kmetje, naši delavci in naše obrtništvo. Nikakor ni več dopustno, da bi bilo ljudstvo še nadalje izročeno taki slepi, kratkovidni politiki. V. L. S. kot zastopnica delavskih stanov ne more več dopustiti, da bi se ta zadeva zavlačevala. Nočemo doživeti, da bo pograbilo uradništvo po sredstvu organiziranega boja, to se pravi po stavki. Vprašamo vodilne moze v Belgradu, če se zavedajo, kam to zadržanje končno vodi in kako se ustvarja s tem ozračje, ki bo onemogočilo nekega dne sploh vsako poslovanje države.

Dr. A. Gosar:

Odškodnina pri agrarni reformi.

Javna razprava, ki se vrši po listih o agrarni reformi, se je zlasti zadnji čas osredotočila v vprašanju odškodnine, ki naj bi se plačala razlaščenim veleposestnikom. Da se že sedaj ravno o tej točki agrarne reforme toliko in tako podrobno razpravlja, to dejstvo je nad vse značilno zato, kako pojmujejo gospodarsko-socialna vprašanja tisti krogi, ki imajo v javnem življenju potem časopisja, če ne prvo, pa vsaj važno besedo. To je fakt, ki je vreden, da se v zgodovini agrarne reforme pri nas posebej zabeleži.

O stalnih kmečkih domovih smo slišali dosedaj komaj toliko, da za silo vemo kaj ta izraz pomeni. O maksimalnih mejah za nanovo nastajajoča posestva pa se je menda enkrat govorilo. Zemljiška renta je pri nas v širših krogih nepoznan pojem, o hipotekah in razbremenitvi kmečkih posestev pa je bilo tudi morda komaj čitati besedo itd. Sama vprašanja, ki se morajo rešiti istočasno, ker sicer razdelitev veleposestev tudi brez odškodnine ne bi za trajno zboljšala položaja malega človeka na deželi.

Tudi vprašanje odškodnine ima sicer svoj pomen, ki pa je drugoten in manj važen. Za rešitev agrarne vprašanja samega na sebi pa je ta točka sploh brez bistvenega pomena. Kolikor spada ta točka v

okvir agrarne reforme, gre le za to, da se načelno določi: 1. ali naj se za razlaščen in razdeljena posestva sploh plača; 2. kako velika bodi na splošno ta odškodnina.

S strogo socialnega stališča bi morali veleposestnikom pravico do odškodnine dosledno odreči in to zlasti še radi tega, ker je zemlja še po svojem bistvu namenjena predvsem le tistim, ki jo sami obdelujejo. Zemljiška lastnina ustvarja neke vrste monopol, ki daje veleposestnikom na škodo drugih neutemeljene predprave.

Ker se pa socializacija splošno gotovo še dolgo ne bo dosledno izvedla v vseh njenih posledicah, zato moramo priznati tudi veleposestnikom pravico do primerne odškodnine, ker bi bili sicer nasproti kapitalistom oškodovani. Tudi uči izkušnja zlasti iz držav, kjer se je v agrarnem vprašanju razmeroma veliko storilo, da brezplačna oddaja zemlje malemu človeku sama na sebi malo ali prav nič ne koristi. Največkrat je to le povod k lahko-mišljenemu in brezskrbnemu gospodarjenju, ki vodi do propasti.

Na drugi strani pa je nujno potrebno, da odškodnina za zemljo, ki jo dobi mali človek ni tako velika, da bi je ne mogel v vsakem slučaju ob vestnem in skrbnem gospodarstvu brez prevelikega truda v do-gledni dobi v celi višini odplačati. Ako bi bila odškodnina vsaj približno eraka običajni prodajalni oziroma odkupni ceni za posamezno zemljišče, potem agrarne reforme sploh ni treba, kajti v tem slučaju se ne bi zgodilo nič drugega, kot da bi veleposestniki svoja zemljišča razprodali po normalnih cenah. To pa se lahko doseže brez velikega uradnega aparata z enim samim zakonitim stavkom, ki bi določal, da mora vsakdo tekom gotove dobe razprodati svoje zemljišče, kolikor to presega določeno velikost.

Zato je javna dražba, ki se je zlasti glede veleposestniških gozdov pričela po naših listih popolnoma odveč. Odveč je posebno tudi še radi tega, ker se glede vrednosti gozdov celo strokovnjaška mnenja tako zelo med seboj razlikujejo, da more tudi nestrokovnjak iz tega sklepati, da so številke, ki se navajajo po raznih člankih precej dvomljive vrednosti.

Ravno vsled tega je še tembolj potrebno, da se vprašanje odškodnine — kadar bomo z agrarno reformo tako daleč, da bo treba tudi o tej točki razpravljati — reši na načelno tako, kot zahteva to socialna pravičnost. Dejstvo pa je, da je vprašanje odškodnine za socialno mislečega človeka t. j. za takega, ki smatra agrarno reformo kot postulat socialne pravičnosti, ne pa kot neljub in žal neizogibno novotarijo, zadnje v vrsti drugih, za bližnjo bodočnost morda odločilnih vprašanj.

Ako imamo resno voljo, urediti svoje domače razmere tako, kot stoji v gospo-

LISTEK.

Dr. Janez Krek.

Sveč. Vinko Brajevič: Dr. Janez Krek. Spomen-slovo, izrečeno v Foyer-u Općinskoğa Kazališta u Splitu dne 8. listopada 1918. Izdao »Zadružni Savez« u Splitu.

To je najnovejšo delo, ki je izšlo o Kreku. Nikomur, ki je poznal pokojnika ali se vsaj zanima za našega voditelja, ne bo žal, če prebere to 28 strani obsegajočo knjižico. Slika Krekove osebnosti kot človeka, kulturnega delavca in politika je podana prav tako s strogo objektivnostjo kakor z zasluženim občudovanjem in hvaležnostjo do našega velikega do-brotnika. Ako to knjižico preberemo, nam postane šele povsem jasen ogromni vpliv Krekov na Hrvate, razumemo šele, kako je bilo mogoče, da so se hrvatski visokošolci o počitnicah kar nastanili na Sv. Joštu in obiskovali Kreka tako na Prtovec kakor v Ljubljani. Iz knjižice uvidimo, da so Hrvatje, ki so vendar videli in slišali Kreka neprimerno manjkrat nego mi, vendar doumeli njegovo veličino popolnoma. Brajevičeva slika o Kreku je sicer majh-

na, a — da se tako izrazim — dobro zadata.

Naj nam bo dovoljeno, da na nekatera mesta v knjiži posebej opozorimo! Balkanska vojna v letih 1912/13 je v Kreku zbudila eno prepričanje: da bodo zmage Jugoslovanov nad Turki mogočno dvignile narodno zavest naših obmejnih Slovencev. Ljudje bodo uvideli: Slovani vendar nismo tako zadnji na svetu, kakor bi nam to nasprotniki radi dopovedali! Poglejte: ti ljudje, ki so sedaj tako obručunali s Turkom, ki jih sedaj občuduje ves svet, so isti narod, kakor mi, so naši bratje!

Tako mi je razlagal nekoč Krek v slavni kuhinji svojega bivališča v Prisojni ulici in skoro isto berem v našem slavnostnem govoru na str. 6. Balkanska vojna proti Turkom je dokaz idealizma, ki pravi: »Makar da umrem, da me ubiju, idem za spas svoje braće, idem dajem svojo krv.«

»To je snaga (moč) idealizma, moralna snaga naroda našega. I jer s velevlastima vlada puki (goli) materijalizem, one doživljuju blamažu za blamažom, a ovi maleni narodi, koji vjeruju u ideal svoj, pobjedu (zmažo) za pobjedom.«

»Ovaj ideal, za kojim su oni išli« —

nastavio je Krek i ono živo oko njegovo zasjalo je kao žerjavica — »ovaj ideal, gospodo, ima na sebi svetlo večnosti, a to je vjera, da ima pravde, da žive Onaj, koji sudi ne samo pojedince, nego i narode.«

Kako je bil takrat prepričan o pravičnosti stvari, za katero so šli balkanski zavezavniki v boj, na mkažejo besede, ki jih je rekel med štirimi očmi ob času, ko je zavezavniki v boj, nam kažejo besede, ki jih bila zapletena v boj s Turčijo: »Jaz nisem za kako papirnatno kampanjo proti državi; bil bi pa za svojo osebo pripravljen za revolucijo!«

A čas, ko bi bili mi mogli v resnici pritisniti na bivšo monarhijo, da nam da to, kar je on vedno zahteval: lastno državo, takrat se ni bil prišel. In tu pride mo do druge vrlo zanimive točke v naši knjiži, do Krekove taktike v politiki. Dr. Krek je hotel najprej narod dvigniti gmotno in moralno ter je bil prepričan, da potem posledice na političnem polju tudi ne bodo izostale. Od vlade ni pričakoval ničesar, ampak vse od lastnega narodovega dela. »Gdje je narod jak i organiziran, tu ne treba da on ide za vladom, vlada mora narod (str. 26), ne da bi se bila vlada benemu narodu ne more vlada toliko koristiti ali škodovati, kolikor si lahko ko-

risti ali škodi sam. V nepotrebne konflikte z vlado se ni spuščal, ampak je bil srecen, da je mogel iz Slovencev »ustvarjati naroda« (str. 26), ne da bi se bila vlada pravzaprav tega zavedala. »Organiziranje naroda na svim poljima života, lagano i strpljivo pripravlanje na bolju budućnost — to je politika« (str. 25). Politika mu je bila torej podrobno narodno delo. Krek je iskal dosledno in povsod rešitev le v delu. Svojo osebo je sicer izpostavil nešteto krat; dekret, da on izgubi svojo službo kot profesor, je bil že spisan, ječo je riskiral dostikrat, plačal je za bogve koliko insolventnih dolžnikov — a prav v tako visoki meri, kakor je eksponiral sebe in svoje imetje, je štedil pri ljudstva, je štedil s svobodo in imetjem svojega ljudstva. Zaradi njega tudi ni noben Ate-nec nosil žalne obleke. Lastno glavo bi bil riskiral, ne pa krvi svojih rojakov. Bil je tudi kot politični vodja — oče.

Svojeje dela ni presojal po trenutnem uspehu, ampak po tem, kako bodo sodili čez 20 let (str. 25). Ko je bila v Ljubljani proti njemu kot vodji Gospodarske zveze sodna preiskava, češ, da nekatere cene niso bile v skladu z maksimalnimi cenami (in vsakdo ve, da je človek, ki je hotel kupovati med vojno le po maksimal-

darskih programih naših političnih strank, tedaj moramo posvetiti svojo pozornost tem vprašanjem ter se moramo potruditi, da pridemo do jasnega zaključka. Če smo kaj pri prvem poskusu pripravili pot agrarni reformi zašli v mešetarijo, je to jasen dokaz, da primanjkuje pri nas resne volje, da bi izvedli prepotrebne reforme tudi tam, kjer bi merala sebičnost stopiti nekoliko v ozadje. Ali se bo ljudstvo zadovoljilo s samimi obljubami, to bo pokazala prihodnost.

Požar v srednji Evropi.

LDU Ženeva, 21. junija. — Pod naslovom »Požar v srednji Evropi« razpravlja »Temps« dne 20. t. m. v svojem uvodnem članku o razmerju Nemčije oziroma Nemške Avstrije do Poljske in Čehoslovaške, razmotrija obširno zlasti položaj Čehoslovaške, o kateri pravi z ozirom na izid zadnjih občinskih volitev: »Kdor čita te številke, razume dobro, zakaj si prizadevajo sovražniki naše zveze in našega miru s toliko gorečnostjo, zapaliti streho čehoslovaški državi, ki se konsolidira z izredno, njihovim željam in naklepom tako naspotujočo naglico. Vlogo požigalca poizkušajo igrati v prvi vrsti ogrski boljševiki. Vsled neverjetnega pomanjkanja prirednosti in kontrole, ki še vedno kazi politiko zaveznikov, je bilo Beli Kunu in njegovim častnikom izpod starega režima mogoče nabaviti si mnogo več in boljšega vojnega materiala, kakor je pa bil čehoslovaški. ripoveduje se, da so dobili iz Nemške Avstrije baterijo 30,5 cm možnarjev. Z druge strani nam poročajo, da je prispel na nemškoavstrijsko obmejno postajo Bruck ob Litvi italijanski tovorni vlak, sestojec iz 18 vagonov, polnih municije. Nemškoavstrijske obmejne oblasti so ga ustavile ter izprva niso dovolile, da bi nadaljeval svojo pot v Budimpešto, kamor je bil namenjen. Toda dunajska vlada je po državnem tajniku dr. Bauerju odredila, da se mora vlak propustiti. Nastane vprašanje, odkod neki je prišla ta municija. Na kaka zagotovila in na čigav prigovor se je dunajska vlada odločila, dobaviti Beli Kunu to strelivo? — V istem članku pravi »Temps« med drugim: Koncesije, h katerim so se odločili zavezniki, niso pripravile Nemčije do tega da bi mirovala. Zdi se, da nemška delegacija soglasno prigovarja svoji vladi, naj ne podpiše mirovne pogodbe. Doslej je položaj ravno tak, kakor če bi zavezniki ne bili odnehali niti za las. Ako kažejo tako naziranje socialna demokrata Landsberg in Leinert, in katoliški sindikalist Giesbert, kakšno mora biti še le mišljenje onih ljudi, ki so organizirali nemške prostovoljske čete ob poljski meji? In onih, ki zahtevajo, da se nemudoma anektira Nemška Avstrija, da, celo del Češke? Naravno je, da veljajo grožnje in pohlepi Nemčije v prvi vrsti onim izmed njenih sosedov, ki so najšibkejši. Kdor vidi, kake zavezniške armade stoji pripravljene ob zapadni meji Nemčije, mora misliti, da bo lahek posel, ustrahovati Nemčijo, ako bi ne hotela podpisati miru. V resnici se moči, ki jo imajo zavezniki na zapadu, ni mogoče upirati; zaradi tega želi pretežna večina nemškega naroda mir za vsaka ceno. Toda kdo zna povedati, kaj se bo zgodilo prihodnji teden na vzhodnih in jugovzhodnih mejah Nemčije, kljub utrujenosti nemškega naroda, kljub vsem uradnim navodilom, ki bodo morebiti prišla iz Berlina, da, mogoče celo kljub temu, da bo mir podpisan? Načelo maršala Turenneja, da se mora iztrgati služba toliko možnosti, kolikor je mogoče, se ne sme uveljaviti samo na zapadu.

nih cenah, moral lakote poginiti!), je rekel preiskovalnemu sodniku približno tole: »Jaz pri tej stvari mislim na to, kako bodo o njej sodili čez petdeset let.«

Krek je bil dolgo časa med nasprotnimi krogi na Hrvaškem skoro nepoznan. (Str. 7.) Temu se ne bomo čudili; saj jih je bilo tudi med izobraženimi Slovenci, celo ljubljanci, mnogo, ki ga niso slišali nikdar govoriti niti javno niti zasebno, ki ga niti po zunanosti niso poznali. Prav tako so bili nepoznani njegovi uvodniki v »Domoljubu«. O njih pravi Brajevič: »Seljak, koji je svake sedmice (teden) pročitao jedan članak Krekov, morao je da postane kulturni« (str. 14). Kako je mogoče, začasno tudi veliko solidno delo omalovaževati, nam kaže to, da so bili »Domoljubovi« uvodniki veliki večini nasprotnikov nepoznani in da te je marsikdo začuden gledal, če si imel »Domoljuba« naročenega in če si ga bral. Kaj bi bil rekel šele, če bi bil vedel, da ga ti vsaj deloma shranjuješ! —

Knjiga je spisana v lepem slogu, zanimiva od početka do konca. Izrazom à la Karlsbad in Rohitsch (str. 22) se ne boš čudil, ako si kdaj videl v Belgradu napisano na šolskih zemljevidih »Feklermarkt« in »Filah« v cirilici. Ta stvar bo sedaj hitro skopnela sama od sebe.

J. D.

Novo italijanska vlada.

Trst, 23. junija. Kralj je poveril sestavo novega ministristva poslancu Nittiju, ki je včeraj sestavil nov kabinet sledeče: Predsedstvo in notranje zadeve Francesco Nitti, zunanje zadeve senator Tommaso Tittoni, kolonije profesor Luigi Rossi, pravosodstvo Lodovico Marcora, finance Fr. Tedesco, mornarica admiral Giovanni Secchi, nauk Alfredo Baccelli, pomorski in železniški promet Roberto de Vito, poljedelstvo Achile Visocchi, industrija, trgovina in prehrana ing. Dante Ferraris, pošta in brzojav Pietro Chimenti, vojne podpore Ugo Dacomo, za osvobodjene pokrajine Cesare Nova. Ministrstvo bo položilo prisego danes dopoldne.

K padcu Orlandove vlade piše »Journal des Débats« med drugim sledeče: Notranji položaj je zelo resen. Stavke slede stavkam. Kot povsod povzročila draginja veliko nezadovoljnost in resne nemire. Vlade odredbe, kot monopol kave so vzbudile splošno nezadovoljnost, posebno v Genovi, kjer so se uprli trgovci. Proti nadaljnim nameravam monopolom je sklenila trgovska zbornica v Genovi, da se v znak protesta ustavi za pet dni vsako delo v luki. Orlando bi bil mogoče notranje težkoče premagal, ako se ne bi bil s svojim postopanjem na mirovni konferenci diskreditiral. Orlando in Sonnino sta postala nemožna že po svojem nenadnem odhodu iz Pariza meseca aprila. Sicer sta tedaj triumfirala, vendar je temu sledila takoj reakcija in za to je morala priti nevihta.

Iz lojalnosti nismo priobčevali članov italijanskih listov proti Sonninu in Orlandu. Sedaj pa, ko je njun kabinet padel nam ne bodo mogli očitati, da hočemo ugled svojih zaveznikov pobijati, ako tudi priobčimo komentarje naših sosedov o fijaslu jadranske kampanije.

»Corriere della Sera«, ki je sicer aprila odobral odhod Orlanda iz Pariza, je pisal že 26. maja: »Naša vlada ima slab spomin in računa s slabostjo ljudstva. Danes vabi gasilce, da z vodo gasijo ogenj strasti, kdo pa je prižgal ta ogenj strasti, če ne ravno vlada? Nato navaja »Corriere« brzojavke, v katerih so se ministri zahvaljevali organizatorjem različnih komitejev, ki so obljubljali Italiji ozemlja in mesta, katerih vlada ni nikoli zahtevala in jih tudi ni mislila zahtevati. Nadalje obdoljuje vlada, da je prisilila Agenzio Stefani in druge častniške urade, da so dajali iluzorične informacije in delali tako ekstravagančno propagando, ki je zmešala popolnoma glavo italijanskemu narodu.

»Secolo« izjavlja nekaj dni pozneje, da italijanski delegati niso nameravali zahtevati Reke in cele Dalmacije, predno niso prišli v Pariz na konferenco. Za te zahteve so se odločili šele koncem marca in sicer na zahtevo Barzilaia.

Možnost italijansko nemškega sporazuma.

LDU Curih, 23. junija, (ČTU.) Po poročilih švicarskih listov menijo ententni krogi, da preobrat vnanje politike Italije pomeni izpremembo kurza in možnost italijansko-nemškega sporazuma.

Ultimat Mažarom.

LDU. Praga, 24. junija. (ČTU.) Vrhovni poveljnik čehoslovaških čet, general Pelle, je sporočil poveljniku mažarskih čet nastopno: Maršal Foch brzojavlja: Aliirane in asociirane vlade so sklenile, da vam poverijo ureditev osvoboditve čehoslovaškega ozemlja, zasedenega po mažarskih četah. Določite dan in uro za umik mažarskih čet proti jugu, istočasno določite, v katerem mora biti osvoboditev končana. Angleški, francoski in ameriški častniki na čehoslovaškem bodo poslovali kot nepristranski opazovalci. Pogoji za izpraznitev so: 1. Čehoslovaške in mažarske čete ustavijo 24. junija ob 5. zjutraj sovražnosti. 2. Umik mora biti 24. junija opoldne gotov. 3. Dne 28. junija opolnoči morajo biti vse čete vzhodno od črte Bardejov-Veliki Saroš - Margyčany - Silak (?) - Szantieska (?). Poveljnik mažarskih čet pusti na izpraznjem ozemlju pod nadzorstvom zaveznikov policijske organe, ki bodo smeli zapustiti te kraje takoj po prihodu čehoslovaških čet. Ako do 23. junija ob 15. uri ne prejmemo od Vas nikakega zadovoljivega odgovora, potem je smatrati moja misija kot izjalovljena.

Mažari sprejeli pogoje.

LDU. Budimpešta, 24. junija. (ČTU.) Ogrski kor. urad poroča: Böhm, poveljnik mažarskih čet, je na migljaj svoje vlade odgovoril generalu Pellu z nastopno brzojavko: Pripravljen sem, sprejeti pogoje, ki jih je določil generalisimus Foch. Potem ko sem izdal vsa potrebna povelja, prosim za obvestilo, da-li hočete v smislu navodila entente odposlati dne 24. junija ob 15. uri svoje zastopnike za eventualne popravke meje. Obnem prosim, da mi sporočite, kaka jamstva nam nudite za to, da bodo rumunske čete izpraznile v

noti označeno ozemlje in da bodo dale primerno odškodnino za povzročeno škodo. — Böhm, vrhovni armadni poveljnik.

Regent Aleksander v Kikindi.

LDU. Belgrad, 23. junija. Iz Velike Kikinde poročajo: Danes 22. junija so bile od ranega jutra vse svečano okrašene glavne ulice polne občinstva. Ogromna množica je bila zlasti zbrana pred stanom prestolonaslednika, kjer je čakala, da se pojavi prestolonaslednik. Ko se je ob 8. prikazal prestolonaslednik, so navdušeni živio-klici pretresali ozračje. Prestolonaslednik je zajahal konja, da v spremstvu generala de Lobita in svojega spremstva pregleda jugoslovanke in francoske čete. Ulice, po katerih je jezdir prestolonaslednik, so bile na obeh straneh polne občinstva, ki je z neprestanim navdušenim klicanjem pozdravljalo prestolonaslednika. Prestolonaslednik se je za pozdrave ljubezljivo zahvaljeval na vse strani. Na trgu, kjer je bila postavljena velika tribuna in okoli nje na obeh straneh zvišeni sedeži v dolgem redu, je nepregledna množica občinstva z dolgotrajnim navdušenim pozdravljanjem pričakovala prestolonaslednika, ki se je zahvaljeval na vse strani. Na sredi trga se je izvršila vse pomembna svečanost. V prisotnosti generala de Lobita, višjih in nižjih francoskih častnikov in svojega vojaškega spremstva je prestolonaslednik odlikoval s Karagjorgjevičev zvezdo četrtega reda zastavi francoskega afriškega lovškega konjeniškega polka in marokanskega polka spahijev. Nato se je vršilo defiliranje čet. Prve so korakale pred prestolonaslednikom srbske čete, a za njimi v kolonah francoski pehotni polki, topništvo in na koncu afriška in marokanska konjenica. Defiliranje se je izvršilo v splošno zadovoljstvo. Nato si je ogledal prestolonaslednik ostale točke obirnega sporeda, na katerem so bile tudi fanatične vojne igre marokanske konjenice in spahijev. Vse se je izvršilo v splošno zadovoljnost. S trga je prestolonaslednik odšel v srbsko cerkev. Množica ljudstva, učenci in učenke ljudskih šol, so sprejeli prestolonaslednika pred cerkvijo z brezkončnim navdušenim pozdravljanjem. V cerkvi je po odpeti narodni himni pozdravil protiojerej Milivoj Radočić na čelu duhovništva, oblečenega v svečana odela, v vznesenem govoru, ki ga je zaključil z molitvijo za dolgo življenje kralja Petra, prestolonaslednika in vse rodbine Karagjorgjevičev. Po kratkem cerkvenem obredu je prestolonaslednik odšel v svoj stan. Med potjo prestolonaslednika k slavnostnemu obedu pri generalu de Lobitu so se manifestacije prebivalstva dolgotrajno ponavljale. Po obedu se je prestolonaslednik razgovarjal s francoskimi in srbskimi častniki ter drugimi osebami do 14., nakar se je prisrčno poslovil od generala de Lobita ter odpoval s spremstvom v Belgrad. Meščani Velike Kikinde so spremljali prestolonaslednika pri odhodu z navdušenimi ovacijami.

Politične novice.

— Italija proti anglosaksonski premoči. Italijanski listi kot »Gazzetta del Popolo«, »Giornale d' Italia« in drugi priobčujejo članke, v katerih pravijo, da mir, ki se kuje v Versaillesu ni francoski mir, ampak, da je ta mir anglosaksonski, ki je ravno tako nevaren latinskim državam kot Nemčiji. Gotovo prinese mir Franciji ugodnosti, vendar bo imela glavni dobiček Anglija ter Zedinjene države, katerih imperialistični kapital bo dobil hegemonijo nad celim svetom.

— Nova trozveza. »Gazette de Lausanne« prinaša izjavo predsednika ameriške parlamentarne vojne komisije, ki se je izrazil z ozirom na pomoč, ki bi jo morale dati Amerika in Angleška za slučaj nemškega napada Franciji: »Ako hoče zveza narodov varovati svetovni mir, je nepotrebna zveza med Angleško, Francijo in Ameriko, ki vzbuja samo nezaupanje v zvezo narodov. Ako tvorijo te tri države posebno ligo, zakaj ne bi mogle Nemčija, Rusija in Japonska storiti istega?«

— Grški načrti s Solunom. »Temps« javlja iz Soluna, da je Venizelos predlagal, da se da vporaba solunsega pristanišča na razpolago Jugoslaviji, Bolgariji in Rumuniji. Da se olajša prevoz blaga iz Jugoslavije in Romunije v Solun, je grška vlada predlagala zgraditev nove železnice med Donavo in Solunom in direktnega kanala z Donavo, katerega dele bi tvorile reke Sava, Morava in Vardar.

Dnevne novice.

— Na naslov deželne vlade. Tajništvo Jugoslovanke Kmetске zveze je dobilo iz svojih vrst sledeči dopis: Graščini Križ in

Zaprice pri Kamniku, katerih sedanji lastniki, nemški plemiči, živijo vedno izven dežele ter iz posestev, obdelanih s težkimi žulji slovenskega trpina, vlečejo mastne dohodke, katere potem na Dunaju, Gradcu in drugih mestih ter letoviščih zapravijo, medtem ko ubogi slovenski trpin gara noč in dan, da si prisluži skorjico kruha ter borno obleko, naj poklicane oblasti nemudoma razdelijo med zemljo potrebne kmete v njih okolišu, katerim manjka gozdov, njiv in travnikov. Poslopje, zlasti Zaprice, naj se uporabi za stanovanje invalidom. Graščina Križ, ena najlepših v Sloveniji, pa naj se uporabi za kmetijski zavod »Kmetijsko in gospodinjstvo šola«, ker tu so za tak zavod, katerega v naši Gorenjski tako potrebujemo, dani vsi pogoji. Poslopja so zadostna, mnogo živine, zadosti polja in travnikov, vse najlepše urejeno, kakor nalašč za tak zavod, v katerem bi se naša mladina vzgajala v vseh kmetijskih strokah, živinoreji, prašičereji, sadjarstvu, vrtnarstvu itd. Vsled tega naj deželna vlada vse stori, da se tak zavod takoj ustanovi, zlasti pa da se obdrži šestmesečni kmetijski tečaj za kmetske sinove. Če je mogoče, naj se otvori že bodočo jesen. Glede delov zemljišča te graščine, takozvanega Breznikovega posestva, katero si je nemški baron, ded sedanjega lastnika, pred nekako 80 leti na kriče kričevič način ter za sramotno nizko ceno 600 gld., t. j. 1200 K, prisvojil, ubogo vdovo in štiri otroke pa vrgel na cesto, naj deželna vlada celo zadevo preišče ter posestvo še živim potomcem vrne. Povrniti se mora tudi seveda vsa škoda, katero je uboga rodbina dolga leta trpela; slednja bi se morala odtegniti od odškodnine, katero ima baron za graščino prejeti. Ta zadeva je jasen dokaz, kaj vse je moral ubogi slovenski kmet pretrpeti od vseh mogočnih nemških graščakov.

— Zahvala. Konzistorij lavantinske škofije je poslal poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani za invalide, njih vdove in sirote znesek 11.634 K 67 vin., ki ga je Poverjeništvu izročilo Komisiji za preskrbo vračajočih se vojniki v Ljubljani. To je v kratkem času že drugi dar (prvi je znašal 10.000 K). Skupaj je prejelo poverjeništvu od konzistorija lavantinske škofije do sedaj 21.634 K 67 vin. Za ta velikodušni dar bodi prečastitemu konzistoriju izrečena najiskrenejša zahvala.

— Vsesplošne pohvale nam prihajajo od različnih strani o »Slavnostnem spisu«, ki ga je izdala Jug. Zveza ob priliki srebrnega delavskega jubileja. Vsak naš človek ga mora imeti. Spisi v njem so važni še za kasneje. Po izobraževalnih društvi, po delavskih organizacijah mora imeti svoj prostor. V njem nam je začrtana pot, po kateri nam je hoditi, ako hočemo, da dvignemo naš narod in našo domovino. Naročila sprejema Jugoslovanška Strokovna Zveza v Ljubljani, Jugoslovanška tiskarna, II. nadst. Izvod stane 2 K, s poštnino vred 2 K 20 v. V pisarni se lahko dobi ob delavskih od 8. do 12. ure in od 1. do 3. pop.

Z Bleda. Vojni pohabljeni občine Bled privedijo v nedeljo dne 6. julija veselico s tombolo, šaljivo pošto itd., na vrhu gostilne Potočnik (Flegarija) na Bledu v korist revnih otrok in vdov v vojni padlih mož ter očetov. Dobitke ter denarne prispevke hvaležno sprejemajo proti potrdilu gostilničarka in v to pooblaščenih pohabljeni. Pričetek točno ob 2. popoldne.

— Svarilo. Zvedelo se je, da se skušajo sklepati menjalne pogodbe med Nemci na Spodnjem Štajerskem in slovenskim prebivalstvom na Koroškem, tako da bi se koroški Slovenci preselili na Štajersko, ondotni Nemci pa na Koroško. Taka prizadevanja podpira »Kärntner Bodenvermittlung« v Celovcu, glavni povzročitelj je pa znano protislovensko društvo »Südmark«. Ker je namen takih pogodb nasproten narodnim in socialnim ciljem vlade SHS in se namerava v njimi preprečiti izvedba odredbe sekvestracije in nadzorstva, se svari vsakdo pred zapeljivimi ponudbami imenovanih društev, ker je izključeno, da bi vlada mogla odobriti pogodbe, ki nasprotujejo njenim intencijam. Ostali listi se naprošajo za ponatis te notice.

— Čebelarški shod bo na sv. Petra in Pavla dan popoldne ob 3. uri v Leskovcu pri Krškem v novi šoli za čebelarje leskovske, krške, svetoduške, cerkljanske, in čateške okolice. Vzpored: 1. Pogovor o čebelarstvu. 2. Ustanovitev čebelarke podružnice.

— Zveza vojnih invalidov naznanja, da je umrl član tovariš Simčič Josip v Gaberju pri Celju, kateri je šele 14 dni kot zaveden član deloval v prid komaj osnovani organizaciji. Pogreb se je vršil dne 19. junija popoldne. Pogreba se je udeležila tudi deputacija zveze. Ženi pokojnega je zveza dala prvo podporo v znesku 100 kron.

— Iz Črnomlja. Ozkotirna železnica, katero so gradili med vojsko skozi Vojnovas z lesenim mostom pri Pavičicah mi-

mo Čudnega sela dalje do Adlešič v bukovke gozdove za izvažanje lesa, je žalibog prešla v židovske roke. Ali se ni moglo to pravočasno preprečiti in bi Jugoslaviji pripadali lepi dohodki iz belokranjskih hrastovih in bukovih (lóz) gozdov? Menim da se je storila velika napaka, ker se ni pravočasno poskrbelo, da se ta ozkotirna železnica podržavi. — Telova procesija se je ob ugodnem vremenu izvršila z vsem sijajem. Pohvalno je treba omeniti možati nastop Orlov, ki so poveljevali procesiji in s tem zbujali drugo odraslo mladino, da v obilnem številu pristopi orlovski organizaciji, ki ima namen širiti krščansko prosveto med mladino. Crnomaljska mladina, pogled na svoje vzor-mladeniče — Orlel

— Drugi natis Pirčeve »Kratke zgodovine Slovencev, Hrvatov in Srbov« je izšel. Komad stane 2 K. Ta učni pripomoček je od poverjenišva za bogočastje in nauk priporočen. Razposilja ga pisatelj Matija Pirč, profesor v Mariboru.

— Ukradena je bila v noči od 21. do 22. t. m. iz hleva v Mostah pri Komendi bela 12letna, 145 cm visoka kobilica z vozom zapravljivkom vred, vprežena v volovsko opremo. Po vrtu je kobilica rdeče pikasta, po životu in nogah je bolj siva. Griva in rep sta črna; slednji sega do kolen. Voz je naravno barvan z 2 sedežema na peresih, iz akacij, lesa. Železni deli so črno lakirani z rdečimi pasicami. Kdor zasledi ukradeno kobilico ali voz, naj sporoči bližnji orožniški postaji ali naravnost lastniku posestniku Fran Obrulku proti nagradi 600 kron.

— Društvo SHS. Žena za siročad ima v sredo 25. junija ob 3. uri popoldne odborovo sejo v posvetovalnici na magistratu. Vsi odborniki in vse odbornice se radi važnosti vlnudno vabijo.

— Begunec, krepak, neoženjen, po poklicu tesar, prosi za službo gozdarja, paznika ali kaj sličnega. Natančnosti se poizvede pri posredovalnem uradu za begunce v Ljubljani.

»Balkan«, list za nabiranje znamk. Uprav je izšla 6. številka »Balkana« prvega jugoslovankega filatelističnega časopisa in glasilo »Jugosl. filat. Saveza«, bogato ilustrovana in z veleslanim vsebino. Osobito velja omeniti izborni študij Zvonimira Martinovića »Uputa u sabiranje i poznavanje maraka« koja začenja izhajati v tej številki in kojoj bi moral čitati vsak filatelista. »Balkan« je prvi filatelistički list Jugoslavije, a more tekmoovati v pogledu opreme in vsebine z najboljšimi tozadevnimi listi velikih narodov. »Balkan« izhaja vsak mesec na 32 do 48 straneh z obilico strokovnih člankov in vesti iz celega sveta. Vsak pravi nabiralec znamk naj pošlje predplačilo za »Balkana« (predplačilo do konca 1919 K 7:50 frankoposta) ali naj zahteva ogledno številko od uprave »Balkana« Zagreb 1, p. pretinac 55.

Ljubljanske novice.

Ij Spored III. produkcije gojencev »Glasbene Matice« v četrtek, dne 26. junija 1919. I. Chopin: Mazurka. Na klavir igra gđ. Nada Brejc. Šola gđ. D. Koblerjeve, VI. r. 2. a) Schumann: Uspavanka. b) Bohm: Ritornel. Na gosli svira g. Feder Švigelj. Šola g. J. Vedrala, III. r. 3. a) J. Prochazka: Tak si lepa. b) Massenet: Spev iz opere »Werther«. Poje g. Fran Mohorič. Šola g. M. Hubada, II. r. 4. Stanko Premrl: Sonatni stavek Allegro-moderato. Na gosli svira g. Alojzij Šonc. Šola g. J. Vedrala, V. r. 5. a) Schytte: Pomladno šumenje. b) Grieg: Škrateljčki. Na klavir igra gđ. Helena Mlinar. Šola g. J. Pavčiča, VI. r. 6. Josip Pavčič: a) Ženjica. b) Uspavanka II. (Prvo javno izvajanje.) Pesmi poje gđ. Jelica Sadar. Šola g. M. Hubada, VI. r. 7. Louis Spèhr: Koncert za gosli, st. 2. I. stavek. Svira gđ. Lidvina Poženel. Šola gđ. St. Hajekove, VII. r. 8. F. S. Vilhar: Fantazija v C-molu z motivom: »Le vstani, vborni narod moj, do danes v prah teptan, pepelni dan ni dan več tvoji, tvoji je vstajenje dan!« Na klavir igra gđ. Nilka Potočnik. Šola g. J. Pavčiča, VIII. r. 9. a) Puccini: Molitev iz opere »Tosca«. b) Mascagni: Romanca iz opere »Cavaleria rusticana«. Poje gđ. Jelica Sadar. Šola g. M. Hubada, VI. r. 10. a) Grieg: Sonata, op. 7. I. stavek. b) Fran Liszt: Le rossignol (de Alabier). Na klavir igra gđ. Hedvika Poženel. Šola gđ. M. Dolejševe, VIII. r.

Ij Seja Slov. Kršč. Soc. Zveze se vrši v četrtek 26. junija 1919 ob 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstr.

Ij Večerni razgovori se vrše danes zvečer ob 8. uri. B.

Ij Iz gledališke pisarne. Vodstvo dramskega gledališča prosi vsa dramatična društva, čitalnice in privatne osebe, ki imajo izposojene izgrokaze, librete, vloge, knjige itd. od Dramatičnega društva v Ljubljani, da jih nemudoma vrnejo in pošljejo v dramsko gledališče.

Ij Za smeh in zabavo priredi to nedeljo ob osmih zvečer v Rokodelskem domu Kat. mlad. društvo dve prvovrstni burki, in sicer »Dva enaka« in »Dva nasprotna«. V začetku nas bo s štirimi točkami razvedril tamburaški zbor. Vstopnice se dobe v predprodaji v Rokodelskem domu v pritličju, desno, vsak dan od 6. do pol 8. ure zvečer.

Ij Prošnja na starejše dijake srednješolce. V proslavo Vidovega dne, v soboto 28. t. m., uprizori dramsko gledališče Me-

škovo tridejanko »Na smrt obsojeni?« Ker se rabi tu mnogo oseb, osobito pevcev, naprosamo vse dijake, ki so pripravljeni pomagati pri tej prireditvi, da pridejo v sredo, dne 25. t. m. pred dramsko gledališče ob pol 15. uri, kjer dobe natančnejša pojasnila.

Ij Darila za naše junake ljubljanske pehote v Korotanu v obliki perila, berila, smodk, tobaka, ali tudi kronic za priboljšek na Vidov dan je prišel prosit in iskati polkovni župnik Škerjanc. Ker je pošta še precej negotova in počasna, sprejme tudi pošiljatve na gotove posamezne naslove (ime in stotnja). Ta darila naj se prineso ali pošljejo do četrta zvečer v pisarno slov. rdečega križa, Poljanska cesta 4 ali v hotel Slon, soba št. 77, oziroma k vrtarju.

Ij Trije ruski emigranti iščejo primernege mesta, da se prežive. Prošijo za mesta vzgojiteljev, učiteljev ruskega jezika, matematike, risanja ali slikarstva. Kdor bi mogel nakloniti kako tako mesto, ga prosimo, naj to sporoči gospej dr. Jenkovi. Vsi trije gospodje so inteligentni mladi Rusi z visokošolsko izobrazbo.

Ij Nasadi in šetališča. V včerajšnji številki smo v notici pod tem naslovom omenili tudi, da je glede poti na Rožnik (mimo lurske kapelice) frančiškanski konvent pred nekaj leti vsled čudnih sodnih mahinacij kljub jasnim dokazom zgubil tožbo proti Nemcu Lassniku. Resnici na ljubo izjavljamo, da te tožbe, ki se je pričela tri leta po smrti Petra Lassnika ni povzročil gosp. Rudolf Lassnik, marveč Ana Lassnik, nahujskana od nemškonalnega odvetnika dr. Ambrositscha.

Narodno gledališče.

Drama.

25. junija, sreda: Bajka o volku. Abonma A 66.

26. junija, četrtek popoldne, dijaška predstava: Listnica. Neizprosní stražnik. Izven abonma.

27. junija, petek: Zaprto.

28. junija, sobota: Na smrt obsojeni. Abonma C 68. Vidov dan.)

29. junija, nedelja: Na smrt obsojeni. Abonma B 68.

Opera.

25. junija, sreda: Zongler. Abonma B 3/69.

26. junija, četrtek: Jevgenij Onegin. Izven abonma.

27. junija, petek: Zaprto.

28. junija, sobota: Madame Butterfly. Abonma B 2/67.

29. junija, nedelja popoldne: Mamzell Nitouche (vojaška predstava za srbske posadke.)

29. junija, nedelja zvečer: Zongler. Abonma C 3/69.

Predsedstvena seja Orlovske Zveze se je vršila v ponedeljek, 23. junija. Seja je trajala od 8. do 11. zvečer. Dnevni red je obsegal važna poročila odsekov, razmotrivala so se vprašanja glede udeležbe pri Jugoslovanskem Sokolskem saboru, pri slavlju Čeških Orlov dne 5. in 6. na Velegradu, storili so se potrebni ukrepi glede zastopstva pri teh slavljih. — V predsedstvo se je kooptiral kot zastopnik koroških Orlov br. Cvikl Avgustin (iz Koroškega). Glede proslave Vidovega dneva se je odsekom naročilo, da prirede ob tej priliki predavanja o zgodovini srbskega naroda, prihodnja »Mladost« prinese tozadeven članek. Odobre se koraki, katere je storilo predsedstvo O. Z. pri Osrednji vladi v Belgradu, da doseže enokaprnost s Sokolsko organizacijo, centralna vlada je že brzojavno obvestila našo pokrajinsko vlado, da priznava enakopravnost obeh organizacij. Zajamčila je s tem svoboden razvoj Orlovski organizaciji. In drugega nismo zahtevali kakor enakopravnih pravic. — Od nekaterih odsekov je dobilo predsedstvo poročila o dejanskih napadih na člane naše organizacije od strani članov nasprotnih organizacij. Predsedstvo se s primerno vlogo obrne na Sokolsko Zvezo glede medsebojnega postopanja v slučajih dejanskih napadov.

Skupna seja predsedstva in vaditeljskega zbora O. Z. se vrši že ta četrtek, dne 26. junija ob 8. uri zvečer. Radi važnosti polnoštevilna udeležba nujno potrebna.

Orlovska Zveza in Jugoslovanski Sokolski sabor. Jugoslovanski Sokolstvo se zbere 28. in 29. t. m. v Novem sadu k skupnemu posvetovanju glede združitve vseh jugoslovanskih Sokolov v enotno Sokolsko zvezo. Orlovska Zveza se po zastopstvu (br. dr. Lovro Pogačnik, Štrajn in prof. Sušnik) udeleži tega slavlja, da pozdravi jugoslovanske Sokole pri pozitivnem delu za narodno ujedinenje. Orlovska Zveza iskreno želi tesnega sodelovanja s Sokolstvom, ki hoče glasom svo-

jega programa dvigniti telesno in нравno vzgojo slov. naroda in pri tem spoštovati versko prepričanje vsakega posameznika. V nadi, da tudi slovensko Sokolstvo sledi vzgledu srbskih in hrvaških Sokolov in zajamči resnično svobodo prepričanja in organizacije Slovenskim Orlom in odpravi iz svojih vrst ono nestrpnost in sovraštvo, ki zabranjuje tesnejšo sodelovanje obeh organizacij, pozdravljamo Jugoslovanski Sokolski sabor.

Vestnik S. K. S. Z.

* Tečaj S. K. S. Z. Udeležniki vseh teh tečajev, ki so plačali celo šolnino in so vztrajali do konca, se ponovno pozivajo, da se radi povračila polovične šolnine zanesljivo zglase dne 26. t. m. od 6. do pol 8. ure zvečer v prostorih Prosvetnega društva za kolodvorski okraj, Dunajska cesta, Bavarski dvor.

Ljubljanska porota.

CERKNIŠKI ROPARJI OPROŠČENI.

Ljubljanska porota je včeraj razpravljala o obtožbi proti Antonu Bavdeku, Jožetu Mramorju, Francetu Keblju, Jožetu Braniselju, Leopoldu Košu, Jožetu Kranjcu in Ani Kebe iz Cerknice. Kebetova je brala v »Slovencu« notico, ki je svarila občinstvo proti nakupovanju vtihotapljenega blaga. Kebetova je mislila, da se lahko verižnikom in tihotapcem vzame blago in je zato Bavdeku rekla, naj fantje ustavijo verižnike in jim vzamejo blago. Navedeni fantje so res v gozdu Javorniku ustavili 3 tihotapce in verižnike in jim vzeli blaga v vrednosti 9697 kron ter jih pognali nazaj proti demarkacijski črti. Tihotapci so vso zadevo ovadili in »roparji« so prišli na obtožbo klop ljubljanske porote. Razpravo je vodil podpredsednik dež. sodišča Regally. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Modic. Vsi obtoženci so izjavili, da se ne čutijo krive. Zaslišanje obtožencev se je pričelo ob tričetrt na 10 dopoldne. Bavdek je zanikal, da bi bil on »komandant«. Zagovornik dr. Pegan je vprašal Bavdeka, če je bil pri narodni straži. Odgovoril je, da je bil. Jože Mramor je zelo razločno opisaval dogodek. Keblje je rekel: »Mislim sem, da si sme vsak obdržati toliko blaga, kolikor ga potrebuje.« Dr. Furlan je vprašal obtožence: »Ali ste bili dobre volje takrat in smatrali vse za špas?« Obtožencev: »Kakor špas smo vse smatrali.« Rekel je, da so namepravali nekaj blaga obdržati zase, ostalo pa izročiti občini. Koš je rekel: »Sami smo šli k orožnikom, ko smo izvedeli, da nas zasledujejo. Povedal je tudi, da »orožja nismo rabili.« Dr. Furla vpraša obtožence: »Ali ljudstvo ni bilo ogorčeno na tihotapce?« Kos: »Da.« Dr. Furlan: »Ali ste bili prepričani, da se smejo tihotapci ustavljati?« »Da.« Kebejeva je izpovedala, da so bili jezni na tihotapce, ker so peli italijansko in najbrže volunili.

Po končanem zaslišanju obtožencev in dveh prič, je stavilo sodišče vprašanja porotnikom glede vseh fantov, če so zakrivili rop. Glede Ane Kebe pa, če jih je k ropu napeljala; dalje o Bavdku, če je za vojaške stvari, ki jih je na Rakeku našel, državo ogoljufal; poetm o Bavdku, če je dva vola ukradel, eventualna vprašanja gredo za tem, če je kupil vole kot sumljivo blago.

Državni pravdnik Modic je predlagal, da naj se vprašanja o ropu potrdijo.

Ob 17. uri 35 minut je pričel govoriti dr. Pegan, ki je poudarjal, da so bili ljudje na verižnike hudi. Prestrašili so jih in jim dali lekcijo, ker so sami v Cerknici povedali, da bi bili zaslužili 3500 kron. Vojska je vse pojme zmešala o tem, kaj je prav ali ne. V nekem mestu je neki notar grofu Barbu zaplenil kočijo in konja in šele na intervencijo vlade jih je dobil grof nazaj. Zakaj bi naj bil Bavdek bolj »kunšten«, kakor je bil notar. — Dr. Lovrenčič je zahteval oprostitev in povedal, da je napravil Mramor ofenzivo do Pieve in je videl, kako se je ropalo. Orožja ni nihče rabil. — Dr. Tominšek je opozarjal posebno na okolnost, da so namepravali fantje blago izročiti občini. Italijani so pošiljali verižnike čez demarkacijsko črto, da bi špionirali. — Dr. Furlan: Pred seboj bi morali imeti roparsko tolpo, imamo pa mlade fante in eno staro mamicovo vmes. Opozarjal je na važnost boja proti tihotapstvu in povedal, da so imeli na Vrhniki veliki tihotapci svoje hlapce, ki so dobivali po 400 kron za vsako pot čez demarkacijsko črto. Nihče od obtožencev se ni zavedal, da bi bil storil hudodelstvo. Dr. Smole je opozarjal, da je bilo vse bolj fantovska prešernost in nevednost, a to ni hudodelstvo.

Predsednik Regally je podal stvaren resume, v katerem je poudarjal, da se mora prepustiti zagovoru največja svoboda. Porotniki so v posvetu zanikali vsa stavljenja vprašanja, na kar je predsednik sodnega dvora Regally razglasil oprostilno razsodbo.

Razprava se je končala ob 21. uri 20 minut.

Najnovelše.

DEMISIJA MINISTRA ZA AGRARNO REFORMO.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 24. junija. Ponovno se govori, da bo minister za agrarno reformo dr. Poljak demisioniral, ker z njegovim delovanjem zlasti ni zadovoljen klub srbskih radikalcev. To se je moglo videti tudi pri zasedanju ankete za agrarno reformo, ko so nastopili proti izvajanju ministra dr. Poljaka energično nekateri radikalni poslanci, zlasti iz Vojvodine, med ostalimi tudi dr. Žarko Miladinović.

MEDJIMURCI PROTI ITALIJANSKEMU IMPERIALIZMU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 24. junija. Na Telovo je bil po procesiji v Danjem Vidovcu v Medjimurju protestni shod proti italijanskemu imperializmu in nasilju, na katerem je bila sprejeta tozadevna resolucija, ter je bila odpisana brzojavno Jugoslovanskemu klubu. Na shodu se je osnovala tudi ljudska stranka, ter so seljaki Medjimurja sprejeli program ljudske stranke.

MINISTRI NA GORI AVALI.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

m Belgrad, 24. junija. Včeraj so privedli vsi člani ministrskega sveta izlet na goro Avalo, kjer so imeli obed v proslavo svojega polletnega ministrovanja.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO.

LDU. Belgrad, 24. junija. Na včerajšnji seji je narodno predstavništvo po prehodu na dnevni red sklenilo, da se glasovanje za zakon o državljanstvu odgodi, ker odbor še ni izgotovil novega besedila, nanašajočega se na državljanstvih belež-Zakon o advokatih in kraljevskih beležnikih se postavi na dnevni red prihodnje seje, ker ni prisotnih dovolj poslancev. Prihodnja seja bo v četrtek ob 16.

FRANCOSKE ČETE PRED FRANKFURATOM.

LDU. Frankfurt, 23. junija. (ČTU.) Francoske čete so ob sedmih jele korakati s pehoto, strojnici, oklopnimi avtomobili in tanki v smeri proti Frankfurtu in so že dospеле do predmestja. Tu pa se je ustavilo prodiranje, ker je dospela vest, da se je podpisala mirovna pogodba.

DRŽAVNI PRORAČUN ČEHO-SLOVAŠKE.

LDU. Praga, 24. junija. (ČTU.) Narodna skupščina se je v svoji današnji seji začela posvetovati o rednem državnem proračunu za leto 1919. Razprave bodo trajale do 28. t. m. Zbornica je začela danes splošno debato, jutri pa preide v podrobno.

ČEHOSLOVAKI V AMERIKI.

LDU. Praga, 24. junija. (ČTU.) Pod predsedstvom ministra Habermana je bil včeraj dobro obiskan shod. Delegat ameriških Čehoslovakov Vojšta Beneš je izjavil, da je vojna povzročila organizacijo Čehoslovakov v Ameriki. Petdesettisoč naših ljudi, je dejal govornik, je vstopilo v ameriško vojsko, nad tisoč ameriških Čehoslovakov je za svojo staro domovino padlo na francoskih bojiščih.

ODPRAVA BURNEGA DELAVNIKA NA ČEHOSLOVAŠKEM.

LDU. Praga, 23. junija. (ČTU.) Češka vlada je z odlokom celokupnega ministristva zaradi izrednih razmer in državne nevarnosti odpravila 8 urnik za uslužbence pri telefonskih in poštinih uradih.

PORAZ BOLJŠEVIKOV.

LDU. Pariz, 24. junija. Poljska brzojavna agentura poroča iz Jekaterinburga: Boljševiki se v neredu umikajo v smeri proti Harkovu. General Dennikin je zajel tisoče ujetnikov, na stotine vagonov in 30 lokomotiv.

LONDON — SEDEŽ ZVEZE NARODOV.

LDU. Pariz, 24. junija. (PBA.) Svet četverice je določil London kot sedež zveze narodov in gospodarskega sveta.

Prosveta.

pr »Bajka o volku« v dramskem gledališču. Zgodba o ženi, ki se poročena čaka čudežnega očetja po romantičnem junaku. Molnar ima izključno take motive bodisi v »Pustu«, »Vragu« in »Gardnem častniku«. Žena živi in snuje izven sebe bajen svet romantike, dokler je ne ozdravi bridka realnost. Diskretno, umerno in z neizprosnim samolastnim naziranjem je igrala Šaričeva vlogo Vilme; njen nastop človeka ozdravi in osveži. Svoj večji nastop je ime Išest kot Jurij Szabo. Šest kaže več razumevanja kot umetniške sile; različno se je čutilo, da kopira nekoga. Težka je njegova vloga, le škoda, da si je bila petorica njegovih obrazov zelo sodna, samo na zunaj jih je nekoliko preobličil. Pri šestu se opaža, da ustvarja s povdalkom, raditega tudi z naporom. V njegovi igri manika še lahkote. Kadar bo

napravil vtis, da doživlja sproti, bo gledališče še ponosno nanj. Vse razodeva, da je njegovo logično razmišljanje močnejše, nego umetniška institucija. Najboljši njegovi lici, v skoraj isti višini s Šaričevom, sta bila njegov ataše v tretjem in koncipijent v četrtem dejanju. Za druge, mislim, je pa pozabil, da jih ustvarja domišljija Vilme v sanjah, in pot igri Šaričeve sodeč, brez najmanjše karikaturne črte. V tem tiči

veliko nesrečasje režije in igre. Če bi se bilo še to posrečilo bi bila stvar res zaokroženo polna. Šest napravila vtis resnega, prizadevajočega si umetnika in večer mu je prinesel kljub nekaterim deklamatično-patetičnim mestom, lep uspeh. Bratini je za njim kot dr. Klemen zastajal, igral je bolj prepirljiveca kakor ljubosumnega ljubečega moža, ki gleda svoji ženi v dušo, a si ne ve pomagati proti do-

godkom, ki prihajajo. Sploh opažam, da se vloge pri dramah preveč šablonsko rešujejo; večkrat vlogo igralec sam obsoja med igro, dočim bi jo moral varovati z ljubeznijo. Pri Bratini se to opaža že izrazito; izdelal je bolj komične poteze in zamenjal tragične, njemu je treba novih izpodbij z drugih odrov, pa se bo še razvil. Bukčekova je bila premalo uglajena, kregala se je, dočim bi bila morala biti samo

aristokratsko razburjena. Juvanova je podala mater Vilme v staropatetičnem stilu; vem, da bi jo bila podala boljše, če bi jo bila igrala v svoji prirojeni vehementnosti. Danilo je tajnika dobro pogodil, ravnotako Železnik kot blazirani poročnik. Ostali so mirno hodili po odru. Igra je skonstruirana, zato je pač težko za igralce in režiserja zadeti pravi ton in pravo ozračje, da se vse ujema. N. V.

Pri bolečinah v vratu jako dobro vpliva na zunan vtiranje s Fellerjevim „Elza fluidom“ na znotraj pa grgranje z istim. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici za 24 kron pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubiča, Elza trg 134 (M.v.). Mnogo priporočil, 100.000 priznanic, tudi za „Elza-kroglice“. Omot in poštnina se računa posebej in najceneje. Kdor naroči več ob enem, mnogo prihrani. (ef)

Denarnica se je izgubila dne 23. t. m. med 5. in 6. uro na tramvaju proti garnizijski bolnici s približno 200 K in par listki tvedke Reich. Pošteni najditelj naj blagovoli isto prinesiti v pisarno g. Rečiča.

Inteligentna vdova želi mesta gošp. spodnje najraje na deželi. Pismene ponudbe na upravnštvo „Slovenca“ pod »Gospodinjaf.«

Izurjen čevljarški pomočnik LOVRO ZUPAN, Ravnikarjeva ul. 12, Ljubljana.

Naročajte „Slovenca“!

Zahvala.

Udano podpisani izrekajo najsrčnejšo zahvalo za vse obilne dokaze sočutja, ki so nam došli ob prerani in nenadni smrti našega dobrega ljubljene sina in brata

Ivana Kušarja

uslužbenca Gospodar. zveze.

Osobito smo dolžni izreči svojo globoko zahvalo vsem njegovim tovarišem, ki so ga rešili iz vode; vsem udeležencem za častno spremstvo k Sv. Križu, osobito gospodom in gospicam Gospodar. zveze. Posebno zahvalo pa slavnemu ravnateljstvu Gospodar. zveze in bolniški blagajni kateri sta povrnila vse pogrebne stroške, in za vse darovane vence izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Globoko žalujoča rodbina
Jožef in Uršula Kušar.

Proda se več kompletnih sobnih oprav

z žimnicami za, vzmete ter navadnimi žimnicami. Naslov se izve v Anončni ekspediciji AL. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

BALKAN ima nekaj vagonov zdrave KOROZE naprodaj!

Oddaja cele vagona. 3771 (4)

Javna dražba toplokrvnih žrebcev in kobil, ter huculov in oslov.

Od strani državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani se bode vršila v forek dne dopoldne 1. julija 1919 ob 10. uri javna dražba dveh žrebcev arabske pasme, osem huculskih žrebcev, štirih oslov in pet toplokrvnih 5-6 let starih kobil, na jahalnem prostoru poleg plemenitne postaje na Selu pri Ljubljani. Kupci morajo prinesiti povodce seboj. 3772 (4)

Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani.

Komisija prodaja, dokler traja zaloga, prvovrstno črno

„Balkan“ čistilo za čevlje

po K 21.50 za ducat. Prodaja se samo v večjih množinah.

Slivovko, rum, brinjevec,

fino jedilno olje, vžigalice, stearinske sveče v zavitkih, poper itd. nudiva od tukajšnjega najinega skladišča. — Oddaja se samo na debelo.

Gregorc & Verlič, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železn. 7.

! Banatska moka !

Komisija „BALKAN“ LJUBLJANA prodaja dokler traja zaloga lepo, belo moko za kuho in kruh. — Oddaja samo cele vreče.

Kdo ve kje se nahaja Janez Križaj, pešec 17. pešpolka, stotnja strojnih pušk. Odšel je 24. oktobra v Tolmezzo. Od tega časa se pogreša. Naj se blagovoli sporočiti njegovi materi Heleni Križaj, Naklo pri Kranju. Stroški se radevolje povrnejo.

Drva, meterska, žagana in cepljena se dobijo v Kolodvorski ulici št. 31.

Iščem korespondentino večšo slovenskega in nemškega jezika, stenografije in strojepisja. Ponudbe prosim pod „Dobra noč“ 2754 na upravnštvo lista.

Kompanjona (tudi damo) s 50.000 K išče dunajski trgovec. Zasluzek siguren. Ponudbe pod „Ekspert“ na upravnštvo tega lista.

Dekla se išče za večje posestvo na Sp. Stajerskem. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava lista pod št. 3745.

Nova hiša z več stanovanji in vrtom tik mesta Ljubljane se takoj ugodno proda. Ravnotako tudi manjše posestvo, pripravno za penzioniste, kakih 15 km od Ljubljane. Pismena vprašanja je pod: „Okolica“ takoj poslati na upravnštvo tega lista.

Koruze (Srotano) ima oddati Fran Pogacnik, Ljubljana, Dunsjska cesta 56.

Prilagodna služkinja za vsako delo, ki bi znala tudi nekaj šivanja, se sprejme takoj. Vprašati je v Sp. Siški, št. 91, II. nadstropje, levo.

Stroje za pranje dobavlja na veliko tvrdka VINKO VABIČ, Zalec pri Celju

Iščem stanovanje v Celju z 1 ali 2 sobama in kuhinjo, meblirano ali nemeblirano, z uporabo vrta in v bližini ljudske šole za dečke. Sporočila prosim na upravo tega lista pod št. 3764.

Mlinarji! 4 tečajni celotne mlinske oprave in 4 stope so takoj na prodaj. Elektrarna v Brodih pri Vranskem.

Krojaški pomočniki

s plačo 1. razreda se sprejmejo pri tvrdki K. Pačnik, Ljubljana, Sodna ulica 3. 3758

Vila na Bledu.

Milno št. 45, ob jezeru ležeča, z lastnim kopalniščem v jezeru in čolni, se odda v najem za celo sezono od 1. julija do 30. septembra, eventualno tudi čez zimo (v vili so peči). Podrobnosti in pogoji v Ljubljani, Selenburgova ul. št. 1/L, ali na Bledu pri „Premeinom društvu“. 3642

Večje število delavcev

za vzdrževanje cest in ulic išče mestna občina ljubljanska. Zglasiti se je pri cestnem nadzorstvu na magistratu med 11 in 1 uro opoldne.

SANATORIJ „MIRNI DOM“

je spet odprt in sprejema bolniške vseh vrst, kakor tudi okrepčanja potrebne. Zdravljenje, tudi izvrstna hrana pri zmernih cenah. Pojasnila daje lastnik in vodja DR. FRAN GEH, pošta Gornja Kunguta pri Mariboru. 3245

CUNJE

vsakovrstne, kakor krojaške odrezke kupuje: Povše, Kranj 119.

Naprodaj je nov, močan

parizar

s širokimi kolesi v Sori št. 2, p. Medvode.

Prodaja vina

Oskrbništvo graščine Dubrava, p. Pregrada, Hrvatsko, zadnja žel. postaja Rogatec na progi lokalne železnice Rogatec-Grobelno ponudi vina lastnega pridelka in sicer: okolu 20 hektre 1917 in okolu 100 hektre 1918. Vina so svitlozelene barve, jasna in čista, polna in brezhibnega okusa ter se prodajo najceneje radi likvidacije posestva. Poblizja pojasnila da graščinska uprava. 3660 (5)

Živnostenská banka, Praga.

3767

Subskripcija

na 200.000 novih delnic po K 200.- nom. v skupnem znesku č.-sl. K 40.000.000.-.

Na podlagi sklepa izrednega občnega zbora Živnostenske banke v Pragi z dne 28. maja t. l. bo zvišana delniška glavica od 120 na 250 milijonov kron. — Za enkrat se daje na subskripcijo le delni znesek K 40.000.000.—, in sicer po sledečih pogojih:

1. Posestniki starih delnic imajo pravico, prevzeti za vsake 3 stare delnice 1 novo po kurzu č.-sl. K 325.— za delnico, več 5% obresti od 30. junija t. l. do dneva plačila.
2. Novi delničarji zamorejo dobiti delnice nove emisije le na podlagi dobavnih pravic.
3. Subskripcija konča s 7. julijem t. l. — Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati naenkrat.
4. Nove delnice so deležne na dobičku leta 1919, in sicer za pol leta (od 1. julija 1919 do 31. decembra 1919).
5. Subskripcija se vrši pri centrali Živnostenske banke v Pragi in njenih podružnicah. — Vsa potrebna pojasnila daje tudi Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice, kjer se sprejemajo tudi priglasit na nove delnice.
6. Pri podpisu novih delnic na podlagi starih delnic se morajo predložiti plašči starih delnic.

V PRAGI, dne 20. junija 1919.

Živnostenská banka v Pragi.